

Finansutskottets betänkande 2019/20:FiU19

Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om värdepapperisering

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom de ytterligare lagstiftningsåtgärder som regeringen föreslår i syfte att EU:s förordning om värdepapperisering ska få genomslag i svensk rätt.

Syftet med EU:s förordning är att fastställa ett allmänt ramverk för värdepapperisering och att skapa ett särskilt ramverk för s.k. STS-värdepapperisering (enkel, transparent och standardiserad värdepapperisering). Förordningen är tillämplig på aktörer som på olika sätt deltar i värdepapperisering, exempelvis institutionella investerare.

Den nuvarande lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om värdepapperisering ska enligt propositionen upphävas och ersättas av en ny lag med samma rubrik. Lagförslaget innehåller bestämmelser om Finansinspektionens utrednings- och tillsynsbefogenheter, om ingripanden och sanktioner vid överträdelser av förordningen samt om avgifter för att bekosta Finansinspektionens verksamhet enligt förordningen. Till följd av förordningen föreslås även vissa ändringar i lagen om tryggnad av pensionsutfästelse m.m., lagen om allmänna pensionsfonder (AP-fonder), lagen om värdepappersfonder och lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

I propositionen föreslås även en ändring i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen om värdepappersmarknaden.

Den nya lagen och lagändringarna till följd av EU-förordningen föreslås träda i kraft den 1 februari 2020 och ändringen i fråga om lagen om värdepappersmarknaden den 1 januari 2020.

Behandlade förslag

Proposition 2019/20:37 Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om värdepapperisering.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

 Ärendet och dess beredning.....4

 Bakgrund5

 Förordningens syfte och tillämpningsområde.....5

Utskottets överväganden.....6

 Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om
 värdepapperisering6

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag.....10

 Propositionen10

Bilaga 2

Regeringens lagförslag11

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om värdepapperisering

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om värdepapperisering,
 2. lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.,
 3. lag om ändring i lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder),
 4. lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
 5. lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
 6. lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
 7. lag om ändring i lagen (2017:702) om ändring i lagen (2014:797) om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
 8. lag om ändring i lagen (2017:703) om ändring i lagen (2014:798) om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder.
- Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:37 punkterna 1–8.

Stockholm den 28 november 2019

På finansutskottets vägnar

Fredrik Olovsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Olovsson (S), Elisabeth Svantesson (M), Gunilla Carlsson (S), Oscar Sjöstedt (SD), Emil Källström (C), Ulla Andersson (V), Jan Ericson (M), Ingela Nylund Watz (S), Jakob Forssmed (KD), Ingemar Nilsson (S), Mats Persson (L), Charlotte Quensel (SD), Karolina Skog (MP), Mattias Karlsson i Luleå (M), Björn Wiechel (S), Sofia Westergren (M) och Staffan Eklöf (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2019/20:37 Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om värdepapperisering. I propositionen finns förslag till de ytterligare lagstiftningsåtgärder som bör vidtas med anledning av EU:s förordning om värdepapperisering ((EU) 2017/2402). Förordningen trädde i kraft den 17 januari 2018 och merparten av bestämmelserna i förordningen ska tillämpas fr.o.m. den 1 januari 2019. I propositionen föreslås att den nuvarande lagen (2018:1981) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om värdepapperisering ska upphävas och ersättas av en ny lag med samma rubrik, till vilken bestämmelserna i den nuvarande lagen överförs. Till följd av förordningen om värdepapperisering föreslås även vissa ändringar i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m., lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder), lagen (2004:46) om värdepappersfonder och lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder. I propositionen föreslås även en ändring som rör den första tillämpningen av en bestämmelse i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden som ännu inte har trätt i kraft. I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Utskottet hade en överläggning med regeringen om EU-kommissionens förslag till förordning om värdepapperisering (COM(2015) 472, 2015/16:FPM11) den 17 november 2015. Förslaget subsidiaritetsprövades av utskottet den 19 november 2015.

Under förra riksmötet behandlade utskottet proposition 2018/19:7 Prövning av ärenden enligt EU:s förordning om värdepapperisering och volatilitetsjustering för försäkringsföretag (bet. 2018/19:FiU28, rskr. 2018/19:39). Där beslutades som ett första steg om en ny lag med kompletterande bestämmelser till förordningen. Lagen (2018:1981) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om värdepapperisering började gälla den 1 januari 2019 och innehåller de bestämmelser som bedömdes nödvändiga för att förordningen skulle kunna tillämpas i Sverige fr.o.m. det datumet. Dessa bestämmelser syftar främst till att Finansinspektionen som behörig myndighet ska kunna pröva ansökningar enligt förordningen.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2. Lagförslaget har granskats av Lagrådet.

Bakgrund

Brister på värdepapperiseringsmarknaden, såsom alltför stor skuldsättningsgrad, icke-transparenta och komplexa strukturer och en automatisk tillit till externa kreditvärderingar, utgjorde under finanskrisen 2007 ett betydande hot mot det finansiella systemets integritet. Utebliven eller undermåligt genomförd s.k. due diligence (legal, finansiell och affärsmässig granskning av en verksamhet) var en av flera brister som föranledde finanskrisen och medförde att värdepapperiseringsmarknaden stannade av. Efter finanskrisen togs flera initiativ, bl.a. av Europeiska kommissionen, Europeiska bankmyndigheten (EBA), Baselkommittén för banktillsyn (BCBS) och Internationella organisationen för värdepapperstillsyn (IOSCO) för att stärka förtroendet för värdepapperiseringsmarknaden.

EU-kommissionen har i olika sammanhang framhållit att värdepapperisering som används på rätt sätt kan avlasta banker, förbättra den europeiska arbetsmarknadens effektivitet och bidra till realekonomin. Kommissionen presenterade i september 2015 ett förslag till en förordning om värdepapperisering som utgick från det arbete som i huvudsak utförts av EBA, BCBS och IOSCO i dessa frågor. Europaparlamentet och rådet antog i slutet av december 2017 förordningen om värdepapperisering.

I Sverige finansieras den reala ekonomin i första hand genom banksektorn, och bankerna har i dag god tillgång till billig finansiering genom framför allt säkerställda obligationer. Även om det finns aktörer som värdepapperiserar i finansieringssyfte är det fortfarande en begränsad marknad i Sverige. Detsamma gäller investeringar i värdepapperiseringspositioner.

Förordningens syfte och tillämpningsområde

I förordningen om värdepapperisering anges att värdepapperisering innefattar transaktioner som gör det möjligt för en långivare eller en borgenär, oftast ett kreditinstitut eller ett bolag, att refinansiera en uppsättning lån, exponeringar eller fordringar, som t.ex. bostadslån, konsumentlån eller kundfordringar, genom att omvandla dem till överlåtbara värdepapper. Värdepapperiseringen sker genom att långgivaren väljer ut en portfölj av sin utlåning, ompaketerar och sammanför lånen i olika riskkategorier (s.k. trancher) riktade till olika typer av investerare. Investerarna får därmed tillgång till placeringar i lån och andra exponeringar som de normalt inte skulle ha direkt tillgång till. Avkastningen till investerarna kommer från de kassaflöden som genereras av de underliggande lånen. Syftet med förordningen är att fastställa ett allmänt ramverk för värdepapperisering och att skapa ett särskilt ramverk för STS-värdepapperisering. Förordningen är tillämplig på aktörer som på olika sätt deltar i värdepapperisering, och tillämpningsområdet omfattar institutionella investerare, originatorer, medverkande institut, ursprungliga långivare och specialföretag för värdepapperisering. I förordningen finns även bestämmelser om tredje parts kontroll av att STS-kriterierna är uppfyllda.

Utskottets överväganden

Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om värdepapperisering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar de ytterligare lagstiftningsåtgärder som regeringen föreslår i syfte att EU:s förordning om värdepapperisering ska få genomslag i svensk rätt. Den nuvarande lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om värdepapperisering upphävs och ersätts av en ny lag med samma rubrik. Den nya lagen innehåller bestämmelser om Finansinspektionens utrednings- och tillsynsbefogenheter, om ingripanden och sanktioner vid överträdelser av förordningen samt om avgifter för att bekosta Finansinspektionens verksamhet enligt förordningen. Till följd av förordningen görs även vissa ändringar i några andra lagar.

Propositionen

Allmänna utgångspunkter

I Sverige finns det i dag inte någon lagstiftning som rör förfarandet vid värdepapperisering. Bestämmelserna i EU:s förordning om värdepapperisering träffar alltså subjekt och verksamheter som i dag inte står under tillsyn. Regeringen föreslår att de bestämmelser som är nödvändiga till följd av förordningen införs i en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om värdepapperisering. Den nuvarande lagen med samma rubrik upphävs och bestämmelsen i den nuvarande lagen om att Finansinspektionen är behörig myndighet enligt EU-förordningen förs över till den nya lagen.

Tillsyn

EU-förordningen innehåller inte några uttryckliga bestämmelser om de befogenheter som de behöriga myndigheterna ska ha för sin tillsyn över att förordningen följs. Det ställs enbart krav på att medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheter som utsetts enligt förordningen har de tillsynsbefogenheter som krävs för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt förordningen.

I propositionen lämnar regeringen förslag om vilka befogenheter för tillsyn som Finansinspektionen bör ha till följd av förordningen. Det handlar bl.a. om rätt att få tillgång till dokument och information samt rätt att genomföra platsundersökningar. I sistnämnda fall ska Finansinspektionen få begära handräckning av Kronofogdemyndigheten. Den behöriga myndigheten har

även vissa tillsynsbefogenheter direkt på grundval av förordningen, exempelvis kan myndigheten kräva att risker som härrör från värdepapperiseringstransaktioner bedöms och åtgärdas genom lämpliga strategier och förfaranden. Det följer också direkt av förordningen att Finansinspektionen, på begäran av Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma), ska vidta vissa åtgärder för att stödja Esma.

Regeringens utgångspunkt för Finansinspektionens befogenheter för tillsyn över att förordningen följs har varit att dessa ska utformas på samma sätt som i annan relevant lagstiftning på finansmarknadsområdet, förutsatt att en sådan ordning är förenlig med förordningen och inte särskilda skäl talar emot det.

Ingripanden

Om t.ex. en originator eller ett specialföretag för värdepapperisering har överträtt EU-förordningen aktualiseras frågan om Finansinspektionens ingripande genom sanktioner eller administrativa åtgärder. I förordningen anges uttryckligen vilka överträdelser av de materiella bestämmelserna som åtminstone ska kunna föranleda ingripande. Förordningen innehåller även en förteckning över de olika slag av sanktioner och administrativa åtgärder som de behöriga myndigheterna åtminstone ska kunna besluta om, en s.k. sanktionskatalog.

I likhet med vad som gäller i övrigt på finansmarknadsområdet gör regeringen bedömningen att det inte är aktuellt att använda sig av möjligheten att införa straffrättsliga sanktioner i stället för administrativa sanktioner vid överträdelser av förordningen om värdepapperisering.

Den nya kompletteringslagen föreslås innehålla en uppräknning av vilka överträdelser som enligt förordningen ska kunna föranleda ett ingripande. I propositionen föreslås att den svenska lagstiftningen ska gå längre än förordningen bara i ett avseende: förslaget att Finansinspektionen ska få ingripa vid överträdelse av förordningens förbud mot återvärdepapperisering. Med återvärdepapperisering avses en värdepapperisering där minst en av de underliggande exponeringarna är en värdepapperiseringsposition. Regeringen bedömer att detta är motiverat för att säkerställa att förbudet i förordningen respekteras.

Den nya föreslagna kompletteringslagen innehåller också bestämmelser om hur Finansinspektionen får ingripa mot den som har överträtt förordningen. Vidare ingår bestämmelser om Finansinspektionens möjlighet att ingripa mot vissa fysiska personer i den juridiska personens ledning samt bestämmelser om storleken på sanktionsavgifter. I den nya lagen finns också bestämmelser om vilka omständigheter som ska beaktas vid valet av ingripande. Enligt förslaget ska Finansinspektionen ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den pågått. Särskild hänsyn ska tas till överträdelsens art, överträdelsens konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet, skador som uppstått och graden av ansvar.

Regeringen bedömer att skyldigheten, enligt EU:s förordning, att offentliggöra sanktionsbeslut bör tillgodoses genom föreskrifter på förordningsnivå.

Informationsutbyte

Enligt EU-förordningen ska medlemsstaternas behöriga myndigheter samt Esma, EBA och Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (Eiopa) ha ett nära samarbete och utbyta information för att fullgöra sina uppgifter enligt förordningen. De behöriga myndigheterna ska nära samordna sin tillsyn, bl.a. i syfte att identifiera och avhjälpa överträdelser.

Regeringen bedömer att det informationsutbyte som förordningen föreskriver kan komma till stånd inom ramen för gällande rätt.

Avgifter till Finansinspektionen

Enligt den nuvarande kompletteringslagen har Finansinspektionen möjlighet att ta ut avgifter för de prövningar som ska göras enligt förordningen. Regeringen föreslår att bestämmelsen om Finansinspektionens rätt att ta ut dessa avgifter förs över till den nya kompletteringslagen.

Regeringen föreslår också att företag som står under Finansinspektionens tillsyn ska betala årliga avgifter för att bekosta inspektionens verksamhet enligt förordningen och den nya kompletteringslagen. Regeringen ska få meddela föreskrifter om avgifterna.

Överklagande

Finansinspektionens beslut om sanktionsföreläggande ska inte få överklagas, enligt lagförslaget. Andra beslut som Finansinspektionen meddelar med stöd av den nya kompletteringslagen ska få överklagas till en allmän förvaltningsdomstol.

Ändringar i vissa andra lagar

Till följd av EU-förordningen föreslår regeringen även vissa ändringar i lagen om tryggnad av pensionsutfästelse m.m., lagen om allmänna pensionsfonder (AP-fonder), lagen om värdepappersfonder och lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

I lagen om värdepappersfonder respektive i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder införs enligt förslaget bestämmelser om att fondbolag och AIF-förvaltare (förvaltare av alternativa investeringsfonder) ska agera och vidta korrigeringsåtgärder om de exponeras för en värdepapperisering som inte längre uppfyller kraven i EU-förordningen. Bestämmelserna föreslås gälla även för utländska förvaltningsbolag som förvaltar en värdepappersfond i Sverige och för icke EES-baserade AIF-förvaltare som driver verksamhet genom en filial här i landet. Det som föreslås gälla för fondbolag ska gälla även för Sjunde AP-fonden.

I propositionen föreslås även en ändring i ikraftträdande och övergångsbestämmelserna till lagen om värdepappersmarknaden.

Ikraftträdande

Den nya lagen och lagändringarna till följd av EU:s förordning om värdepapperisering föreslås träda i kraft den 1 februari 2020 och ändringen i fråga om lagen om värdepappersmarknaden den 1 januari 2020.

Utskottets ställningstagande

Det har inte väckts någon motion med anledning av propositionen. Utskottet anser att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör anta regeringens lagförslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2019/20:37 Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om värdepapperisering:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om värdepapperisering.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder).
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder.
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2017:702) om ändring i lagen (2014:797) om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder.
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2017:703) om ändring i lagen (2014:798) om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om värdepapperisering

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2402 av den 12 december 2017 om ett allmänt ramverk för värdepapperisering och om inrättande av ett särskilt ramverk för enkel, transparent och standardiserad värdepapperisering samt om ändring av direktiven 2009/65/EG, 2009/138/EG och 2011/61/EU och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 648/2012, i denna lag kallad EU-förordningen.

Termer och uttryck i denna lag har samma betydelse som i EU-förordningen.

2 § Finansinspektionen är behörig myndighet enligt EU-förordningen.

3 § För att bekosta Finansinspektionens verksamhet enligt denna lag och enligt EU-förordningen ska de företag som står under inspektionens tillsyn betala årliga avgifter.

Finansinspektionen får ta ut avgifter för prövning av ansökningar enligt EU-förordningen.

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifterna.

2 kap. Tillsyns- och utredningsbefogenheter samt tvångsmedel

Föreläggande om att lämna uppgifter

1 § För tillsynen över att bestämmelserna i EU-förordningen följs får Finansinspektionen förelägga

1. en fysisk eller juridisk person att tillhandahålla uppgifter, handlingar eller annat, och

2. den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken att inställa sig till förhör på tid och plats som inspektionen bestämmer.

Första stycket gäller inte i den utsträckning uppgiftslämnandet skulle strida mot den i lag reglerade tystnadsplikten för advokater.

Platsundersökning

2 § Om det är nödvändigt för tillsynen över att en fysisk eller juridisk person följer bestämmelserna i EU-förordningen, får Finansinspektionen genomföra en undersökning i personens verksamhetslokaler.

Handräckning

3 § Finansinspektionen får begära handräckning av Kronofogdemyndigheten för att en kontroll på plats enligt artikel 14.1 i EU-förordningen ska kunna genomföras.

Vid handräckning gäller bestämmelserna i utsökningsbalken om verkställighet av förpliktelser som inte avser betalningsskyldighet, avhysning eller avlägsnande. Om Finansinspektionen begär det, ska Kronofogdemyndigheten inte i förväg underrätta den som kontrollen ska genomföras hos.

Äkthetskontroll

4 § Kronofogdemyndigheten är ansvarig myndighet för sådan äkthetskontroll som följer av artikel 14.1 i EU-förordningen.

Verkställighet av beslut om avgifter och viten enligt EU-förordningen

5 § Beslut om avgifter eller viten enligt EU-förordningen får verkställas enligt utsökningsbalken på samma sätt som en svensk dom som har fått laga kraft, om inte något annat följer av EU-förordningen.

3 kap. Ingripanden

Ingripanden mot den som har överträtt EU-förordningen

1 § Bestämmelser om ingripanden mot en institutionell investerare som inte är originator, medverkande institut eller ursprunglig långgivare och som åsidosätter sina skyldigheter enligt artikel 5 i EU-förordningen finns i de lagar som reglerar den berörda verksamheten.

2 § Finansinspektionen ska ingripa mot

1. en institutionell investerare som är förvaltande part enligt artikel 5.5 i EU-förordningen och som har åsidosatt någon av de skyldigheter som följer av artikel 5.1–5.4,

2. en originator eller ett medverkande institut som har åsidosatt sina skyldigheter enligt EU-förordningen genom att

- inte uppfylla kraven på bibehållande av risk i artikel 6,
- inte uppfylla transparenskraven i artikel 7,
- inte beakta förbudet mot återvärdepapperisering i artikel 8,
- inte uppfylla kraven för kreditgivning i artikel 9,
- inte uppfylla kraven för STS-värdepapperisering i artikel 18, eller
- inte fullgöra skyldigheten att lämna underrättelser enligt artikel 27.4,

3. en originator eller ett medverkande institut som har åsidosatt sina skyldigheter enligt EU-förordningen genom att

- inte uppfylla kraven för STS-värdepapperisering i någon av artiklarna 19–22 eller 23–26, eller
- inte uppfylla kraven på STS-anmälan i artikel 27.1,
- 4. en ursprunglig långgivare som har åsidosatt sina skyldigheter enligt EU-förordningen genom att
 - inte uppfylla kraven på bibehållande av risk i artikel 6,
 - inte beakta förbudet mot återvärdepapperisering i artikel 8, eller
 - inte uppfylla kraven för kreditgivning i artikel 9,
- 5. ett specialföretag för värdepapperisering som har åsidosatt sina skyldigheter enligt EU-förordningen genom att
 - inte uppfylla transparenskraven i artikel 7,
 - inte beakta förbudet mot återvärdepapperisering i artikel 8, eller
 - inte uppfylla kraven för STS-värdepapperisering i artikel 18, och
- 6. en tredje part som har beviljats tillstånd enligt artikel 28.1 i EU-förordningen och som har åsidosatt underrättelseskyldigheten enligt artikel 28.2.

3 § Ett ingripande enligt 2 § sker genom beslut om

1. föreläggande att inom en viss tid upphöra med överträdelsen,
2. föreläggande att inom en viss tid begränsa rörelsen i något avseende, minska riskerna i den eller vidta någon annan åtgärd för att komma till rätta med situationen,
3. anmärkning,
4. förbud mot STS-anmälan enligt 4 §, eller
5. tillfällig återkallelse av tillstånd enligt 5 §.

Ett ingripande enligt första stycket 4 eller 5 får ske bara om överträdelsen är uppsåtlig eller oaktsam.

Ett ingripande får inte ske om överträdelsen omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite och en ansökan om utdömande av vitet har gjorts.

4 § Om en originator eller ett medverkande institut har överträtt EU-förordningen i ett fall som anges i 2 § 3, får Finansinspektionen besluta att originatorn eller det medverkande institutet för en viss tid, högst ett år, inte får göra en STS-anmälan enligt artikel 27.1 i förordningen.

5 § Om en tredje part har överträtt EU-förordningen i ett fall som anges i 2 § 6, får Finansinspektionen besluta att för en viss tid, högst ett år, återkalla tillståndet.

I artikel 28.1 i EU-förordningen finns bestämmelser om återkallelse av tillstånd om en tredje part som har beviljats tillstånd enligt den artikeln i något väsentligt avseende inte uppfyller förutsättningarna för tillstånd.

6 § Om beslut om anmärkning enligt 3 § första stycket 3 har meddelats, får Finansinspektionen besluta att den som har gjort sig skyldig till överträdelsen ska betala en sanktionsavgift.

Sanktionsavgiften får beslutas bara om

1. överträdelsen är uppsåtlig eller oaktsam, och
2. den som avgiften gäller, inom två år från det att överträdelsen ägde rum, har delgetts en upplysning om att frågan om sanktionsavgift har tagits upp av Finansinspektionen.

Ingripanden mot vissa företrädare för juridiska personer

7 § Om en juridisk person har överträtt EU-förordningen i ett fall som anges i 2 §, ska Finansinspektionen ingripa mot den som ingår i den juridiska personens styrelse eller är dess verkställande direktör, eller ersättare för någon av dem. Ingripande får ske genom en eller båda av följande sanktioner:

1. att den fysiska personen under en viss tid, lägst tre och högst tio år, inte får vara styrelseledamot eller verkställande direktör, eller ersättare för någon av dem, i en originator, ett medverkande institut eller ett specialföretag för värdepapperisering, eller

2. sanktionsavgift.

Ett ingripande enligt första stycket får ske bara om den juridiska personens överträdelse är allvarlig och den fysiska personen i fråga uppsåtligt eller av grov oaktsamhet orsakat överträdelsen.

Sanktionsföreläggande

8 § Frågor om ingripande mot fysiska personer enligt 7 § tas upp av Finansinspektionen genom sanktionsföreläggande.

Ett sanktionsföreläggande innebär att den fysiska personen föreläggs att inom en viss tid godkänna en sanktion som är bestämd till tid eller belopp.

När föreläggande har godkänts, gäller det som ett domstolsavgörande som fått laga kraft. Ett godkännande som görs efter den tid som angetts i föreläggandet är utan verkan.

9 § Ett sanktionsföreläggande ska innehålla uppgift om

1. den fysiska person som föreläggandet avser,
2. överträdelsen och de omständigheter som behövs för att känneteckna den,
3. de bestämmelser som är tillämpliga på överträdelsen, och
4. den sanktion som föreläggs personen.

Föreläggandet ska också innehålla en upplysning om att ansökan om sanktion kan komma att ges in till domstol, om föreläggandet inte godkänns inom den tid som Finansinspektionen anger.

10 § Om ett sanktionsföreläggande inte har godkänts inom angiven tid, får Finansinspektionen ansöka hos domstol om att sanktion ska beslutas. En sådan ansökan ska göras hos den förvaltningsrätt som är behörig att pröva ett överklagande av Finansinspektionens beslut om ingripande mot den juridiska personen för samma överträdelse.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

11 § En sanktion som anges i 7 § får beslutas bara om sanktionsföreläggandet har delgetts den som sanktionen riktas mot inom två år från den tidpunkt då överträdelsen ägde rum.

Sanktionsavgifter

12 § Sanktionsavgiften för en juridisk person ska fastställas till högst det högsta av

1. ett belopp som per den 17 januari 2018 i svenska kronor motsvarade fem miljoner euro,

2. tio procent av den juridiska personens omsättning närmast föregående räkenskapsår eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå, eller

3. två gånger den vinst som den juridiska personen gjort till följd av överträdelsen, om beloppet går att fastställa.

Sanktionsavgiften får inte fastställas till ett lägre belopp än 5 000 kronor.

Om överträdelsen har skett under den juridiska personens första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får omsättningen uppskattas.

Avgiften tillfaller staten.

13 § Sanktionsavgiften för en fysisk person ska fastställas till högst det högsta av

1. ett belopp som per den 17 januari 2018 i svenska kronor motsvarade fem miljoner euro, eller

2. två gånger den vinst som den fysiska personen gjort till följd av överträdelsen, om beloppet går att fastställa.

Avgiften tillfaller staten.

Val av ingripande

14 § Vid valet av ingripande ska Finansinspektionen ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till överträdelsens art, överträdelsens konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet, skador som uppstått samt graden av ansvar hos den fysiska eller juridiska person som har gjort sig skyldig till överträdelsen.

15 § Utöver det som anges i 14 § ska det i försvårande riktning beaktas om den som har begått överträdelsen tidigare har begått en överträdelse. Vid denna bedömning ska särskild vikt fästas vid om överträdelserna är likartade och den tid som har gått mellan de olika överträdelserna.

I förmildrande riktning ska det beaktas om den som har begått överträdelsen

1. i väsentlig utsträckning genom ett aktivt samarbete har underlättat Finansinspektionens utredning, och

2. snabbt upphört med överträdelsen eller snabbt verkat för att överträdelsen ska upphöra, sedan den anmälts till eller påtalats av Finansinspektionen.

16 § När sanktionsavgiftens storlek fastställs ska särskild hänsyn tas till sådana omständigheter som anges i 14 och 15 §§, samt till den berörda fysiska eller juridiska personens finansiella ställning och, om det går att bestämma, den vinst som personen gjort till följd av överträdelsen.

17 § Finansinspektionen får avstå från ingripande om

1. överträdelsen är ringa eller ursäktlig,

2. den fysiska eller juridiska personen i fråga gör rättelse,

3. den fysiska personen verkat för att den juridiska personen gör rättelse,

4. någon annan myndighet eller något annat organ har vidtagit åtgärder mot den fysiska eller juridiska personen och dessa åtgärder bedöms tillräckliga, eller

5. det annars finns särskilda skäl.

Verkställighet av beslut om sanktionsavgift

18 § En sanktionsavgift ska betalas till Finansinspektionen inom 30 dagar efter det att ett beslut eller en dom om att ta ut avgiften har fått laga kraft eller sanktionsföreläggandet godkänts eller den längre tid som anges i beslutet eller föreläggandet.

19 § Finansinspektionens beslut om sanktionsavgift får verkställas enligt utsökningsbalken, om avgiften inte har betalats inom den tid som anges i 18 §.

20 § Om sanktionsavgiften inte har betalats inom den tid som anges i 18 §, ska Finansinspektionen lämna avgiften för indrivning.

Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

21 § En sanktionsavgift som har beslutats faller bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet eller domen om att ta ut avgiften fick laga kraft eller sanktionsföreläggandet godkändes.

4 kap. Överklagande, beslut som ska gälla omedelbart och vite

1 § Finansinspektionens beslut om sanktionsföreläggande enligt denna lag får inte överklagas.

Andra beslut som Finansinspektionen meddelar enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

2 § Finansinspektionen får bestämma att ett beslut av inspektionen om förbud, föreläggande eller återkallelse enligt 3 kap. 3, 4 eller 5 § eller om återkallelse enligt artikel 28.1 andra stycket i EU-förordningen ska gälla omedelbart.

3 § Ett beslut om föreläggande enligt denna lag eller enligt EU-förordningen får förenas med vite.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 februari 2020.
 2. Genom lagen upphävs lagen (2018:1981) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om värdepapperisering.
 3. Ingripande enligt denna lag får inte ske för överträdelser som har ägt rum före ikraftträdandet.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.

Härigenom föreskrivs att 34 och 35 §§ lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2018/19:159 Förslagen lydelse

34 §

Finansinspektionen ska utöva tillsyn över att en pensionsstiftelse förvaltas i enlighet med 10 a § första stycket andra meningen och andra stycket, 10 b–10 l och 10 n §§, 11 § fjärde och femte styckena, 15 a–15 d och 16 a–16 l §§ samt i enlighet med föreskrifter som meddelats med stöd av någon av dessa bestämmelser.

Finansinspektionen ska också utöva tillsyn över att en pensionsstiftelse som avses i 9 a § andra eller tredje stycket följer artikel 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2402 av den 12 december 2017 om ett allmänt ramverk för värdepapperisering och om inrättande av ett särskilt ramverk för enkel, transparent och standardiserad värdepapperisering samt om ändring av direktiven 2009/65/EG, 2009/138/EG och 2011/61/EU och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 648/2012.

Finansinspektionen ska i sin tillsynsverksamhet samarbeta och utbyta information med motsvarande utländska tillsynsmyndigheter, Europeiska kommissionen och Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten i den utsträckning som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.

35 §

Finansinspektionen får meddela de anmärkningar i fråga om en pensionsstiftelses förvaltning som inspektionen anser behövs.

Finansinspektionen ska förelägga pensionsstiftelsen eller styrelsen att vidta rättelse, om inspektionen bedömer att

1. avvikelse skett från någon av de bestämmelser som anges i 34 § första stycket,
1. avvikelse skett från någon av de bestämmelser som anges i 34 § första eller andra stycket,
2. placeringsriktlinjerna inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av stiftelsens förvaltning,
3. stiftelsen använder olämpliga kreditvärderingsförfaranden eller hänvisningar i placeringsriktlinjerna till kreditbetyg som har utfärdats av ett kreditvärderingsinstitut, eller

4. styrdokumentet eller den egna riskbedömningen inte är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av stiftelsens förvaltning.

Om Finansinspektionen bedömer att en stiftelse förvaltar medel som avsatts till stiftelsen för personer som den tryggar utfästelser om pension till på ett sådant sätt som innebär att dessa personers intressen hotas, får inspektionen besluta om att utse en särskild företrädare att sköta hela eller delar av driften av stiftelsen.

Finansinspektionen får även begränsa pensionsstiftelsens förfoganderätt eller förbjuda stiftelsen att förfoga över sina tillgångar i Sverige, om det bedöms vara nödvändigt för att skydda de personer som anges i tredje stycket. Finansinspektionen får besluta hur pensionsstiftelsen ska förvaltas efter ett sådant beslut.

I fråga om styrelsens skyldighet att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning och beträffande tillsynen i övrigt ska 17 kap. 5 och 7 §§, 8 § 1, 13 § första stycket första meningen och andra stycket och 29 § samt 18 kap. 9, 15 och 27 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043) samt föreskrifter som meddelats med stöd av 17 kap. 30 § samma lag tillämpas på motsvarande sätt.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 februari 2020.
 2. Äldre föreskrifter gäller för överträdelser som har ägt rum före ikraftträdandet.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 7 § lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2019:539

Föreslagen lydelse

5 kap.

7 §

Följande bestämmelser i lagen (2004:46) om värdepappersfonder ska gälla för förvaltningen av fonderna:

- 2 kap. 18 § om förbud för vissa personer med insynsställning att handla med en värdepappersfond,
- 2 kap. 21 § första stycket om skadestånd,
- 4 kap. 2 § om företrädare för andelsägarna i en värdepappersfond m.m.,
- 4 kap. 8 och 9 §§ om upprättande och godkännande av fondbestämmelser,
- 4 kap. 13 § första stycket om inlösen av fondandelar,
- 4 kap. 15–28 §§ om information om en värdepappersfond,
- 5 kap. 1, 3–19 och 21–25 §§ om placering av medel i en värdepappersfond m.m., samt
- 5 kap. 1, 3–19 och 21–26 §§ om placering av medel i en värdepappersfond m.m., samt
- 10 kap. 8 § om skyldighet för revisor att anmäla vissa förhållanden till Finansinspektionen.

Vid tillämpningen av de bestämmelser som anges i första stycket ska fonderna anses som värdepappersfonder och Pensionsmyndigheten som fondandelsägare. Det som föreskrivs om fondbolag ska avse Sjunde AP-fonden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får, utom såvitt avser 2 kap. 18 § om förbud för vissa personer med insynsställning att handla med en värdepappersfond och 2 kap. 21 § första stycket om skadestånd, meddela föreskrifter om avvikelser från de bestämmelser som anges i första stycket och i ett enskilt fall besluta om undantag från dessa bestämmelser.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2020.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:46) om värdepappersfonder

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2004:46) om värdepappersfonder¹
dels att 1 kap. 6 d § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 5 kap. 26 §, och närmast före
5 kap. 26 § en ny rubrik av följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2019:540

Föreslagen lydelse

1 kap.

6 d §

För den förvaltning av en värdepappersfond som ett förvaltningsbolag utför efter att ha fått tillstånd enligt 6 b § gäller 2 kap. 15 c §, 3 kap., 4 kap. 1–3 och 8–28 §§, 5 kap. 1 och 3–25 §§, 5 a kap., 8 kap. och 9 kap. Det som anges där om fondbolag ska i stället gälla förvaltningsbolaget.

Vid sådan förvaltning som avses i första stycket ska det som anges i 9 kap. 1 § första stycket 1 i stället avse fall när förvaltningsbolagets tillstånd återkallats av behörig myndighet i bolagets hemland eller Finansinspektionen enligt 12 kap. 15 § tredje stycket beslutat att bolaget inte längre får förvalta en värdepappersfond.

För den förvaltning av en värdepappersfond som ett förvaltningsbolag utför efter att ha fått tillstånd enligt 6 b § gäller 2 kap. 15 c §, 3 kap., 4 kap. 1–3 och 8–28 §§, 5 kap. 1 och 3–26 §§, 5 a kap., 8 kap. och 9 kap. Det som anges där om fondbolag ska i stället gälla förvaltningsbolaget.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

Investeringar i värdepapperiseringspositioner

26 §

Om ett fondbolag exponeras för en värdepapperisering som inte längre uppfyller de krav som anges i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2402 av den 12 december 2017 om ett allmänt ramverk för värdepapperisering och om inrättande av ett särskilt ramverk för enkel, transparent och standardiserad värdepapperisering samt om ändring av direktiven 2009/65/EG, 2009/138/EG och 2011/61/EU och förordningarna

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2013:563.

(EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 648/2012, ska fondbolaget agera och vidta korrigeringsåtgärder i de berörda fondandelsägarnas intresse, när det är lämpligt.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2020.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden att punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2015:960) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

2. Bestämmelsen i 16 kap. 4 a § tillämpas på års- och koncernredovisningar som *ska offentliggöras närmast efter den 31 december 2019.*

Föreslagen lydelse

2. Bestämmelsen i 16 kap. 4 a § tillämpas på års- och koncernredovisningar som *avser räkenskapsår som inleds den 1 januari 2020 eller senare.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/109/EG av den 15 december 2004 om harmonisering av insynskraven angående upplysningar om emittenter vars värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad och om ändring av direktiv 2001/34/EG, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/50/EU.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder

dels att 5 kap. 13 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 8 kap. 3 a §, och närmast före 8 kap. 3 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

13 §¹

Verksamheten i Sverige får drivas genom att en icke EES-baserad AIF-förvaltare inrättar en filial här i landet eller erbjuder och utför tjänster i Sverige från det land där förvaltaren är etablerad. För AIF-förvaltarens verksamhet i Sverige tillämpas 4 kap. 6 § andra stycket vid marknadsföring av andra alternativa investeringsfonder än

1. sådana fonder som får marknadsföras till icke-professionella investerare efter tillstånd enligt 11 §, och

2. sådana fonder som får marknadsföras efter tillstånd enligt 12 §, såvitt gäller sådana icke-professionella investerare som anges i 4 kap. 5 § andra stycket.

I fråga om verksamhet som drivs genom filial här i landet ska även 8 kap. 1, 1 a, 19–21 och 23 §§ tillämpas.

I fråga om verksamhet som drivs genom filial här i landet ska även 8 kap. 1, 1 a, 3 a, 19–21 och 23 §§ tillämpas.

Vid en planerad eller redan genomförd, oplanerad väsentlig ändring av något som har angetts i en ansökan om tillstånd ska 9 § tillämpas.

8 kap.

Investeringar i värdepapperiseringspositioner

3 a §

Om en AIF-förvaltare exponeras för en värdepapperisering som inte längre uppfyller de krav som anges i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2402 av den 12 december 2017 om ett allmänt ramverk för värdepapperisering och om inrättande av ett särskilt ramverk för enkel, transparent och standardiserad värdepapperisering samt om ändring av direktiven 2009/65/EG, 2009/138/EG och

¹ Senaste lydelse 2017:701.

2011/61/EU och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 648/2012, ska AIF-förvaltaren agera och vidta korrigeringsåtgärder i de berörda alternativa investeringsfondernas investerares intresse, när det är lämpligt.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2020.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:702) om ändring i lagen (2014:797) om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 13 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder i stället för lydelsen enligt lagen (2017:702) om ändring i lagen (2014:797) om ändring i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2017:702

Föreslagen lydelse

5 kap.

13 §

Verksamheten i Sverige får drivas genom att en icke EES-baserad AIF-förvaltare inrättar en filial här i landet eller erbjuder och utför tjänster i Sverige från det land där förvaltaren är etablerad. För AIF-förvaltarens verksamhet i Sverige tillämpas 4 kap. 6 § andra stycket vid marknadsföring av andra alternativa investeringsfonder än

1. sådana fonder som får marknadsföras till icke-professionella investerare efter tillstånd enligt 11 §, och

2. sådana fonder som får marknadsföras efter tillstånd enligt 12 §, såvitt gäller sådana icke-professionella investerare som anges i 4 kap. 5 § andra stycket.

I fråga om verksamhet som drivs genom filial här i landet ska även 8 kap. 1, 1 a, 19–21 och 23 §§ tillämpas.

I fråga om verksamhet som drivs genom filial här i landet ska även 8 kap. 1, 1 a, 3 a, 19–21 och 23 §§ tillämpas.

Vid en planerad eller en redan genomförd, oplanerad väsentlig ändring av något som har angetts i en ansökan om tillstånd enligt 10, 11 eller 12 § ska 9 § tillämpas.

8 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:703) om ändring i lagen (2014:798) om ändring i lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 13 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder i stället för lydelsen enligt lagen (2017:703) om ändring i lagen (2014:798) om ändring i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2017:703

Föreslagen lydelse

5 kap.

13 §

Verksamheten i Sverige får drivas genom att en icke EES-baserad AIF-förvaltare inrättar en filial här i landet eller erbjuder och utför tjänster i Sverige från det land där förvaltaren är etablerad. För AIF-förvaltarens verksamhet i Sverige tillämpas 4 kap. 6 § andra stycket vid marknadsföring av andra alternativa investeringsfonder än

1. sådana fonder som får marknadsföras till icke-professionella investerare efter tillstånd enligt 11 §, och

2. sådana fonder som får marknadsföras efter tillstånd enligt 12 §, såvitt gäller sådana icke-professionella investerare som anges i 4 kap. 5 § andra stycket.

I fråga om verksamhet som drivs genom filial här i landet ska även 8 kap. 1, 1 a, 19–21 och 23 §§ tillämpas.

I fråga om verksamhet som drivs genom filial här i landet ska även 8 kap. 1, 1 a, 3 a, 19–21 och 23 §§ tillämpas.